

DODATEK DO N° 19.

Dnia 10 lipca 1838.

NOWE DZIEŁA ;

Odpowiedź na rozbiór siedmiu artykułów Pamiętnika Emigracji, ogłoszony przez Karola Rożyckiego, pod tytułem : *Uwagi nad wyprawą Jła. Dwernickiego na Ruś*, przez Anastazego Dunina, Londyn, 1838, in-8. str. 48.

— *Les Polonais*, par L. Lang. Paris, 1838, in-8 str. 36.
Poema wierszem napisane ; przedaje się w Księgarni Polskiej po cenie 50 c. na rzecz Kom. Fund. Emigr.

— Druk Dykcjonarza Jeograficznego dokonczony. Księgarnia Polska wzywa szanownych prenumeratorów aby się raczyli zgłosić do niej po odebranie należnych im poszytów i nadesłali zarazem resztę nie dopłaconej po dziś dzień prenumeraty. Całkowite dzieło nosi tytuł : *Polska w kształcie Dykcjonarza Historyczno - Statystyczno - Jeograficznego*, przez Jędrzeja Słowaczyńskiego. Paryż, 1833-1838, str. 502. Cena fr. 12.

— *Statistique générale de l'Europe, l'Asie, l'Afrique, l'Amérique et l'Océanie*, et chacun des empires, royaumes, états et colonies qui en dépendent, par MM. C. Moreau et A. Słowaczyński. Paris, 1838, in-12, 2 tomy ; pierwszy, str. 564, drugi 248. Cena fr. 6 ; dla emigracji fr. 4, z przesłaniem fr. 5.

Ktoby z rodaków życzył sobie zająć się sprzedażą tego dzieła, Księgarnia Polska ofiarować mu będzie bardzo korzystne warunki.

— Na liczne zgłoszenia się i zapytania czyli *Dykcjonarz Francuzko-Polski* wyszedł już z druku i po jakiej cenie się przedaje? Księgarnia Polska odpowiada : że dla przyczyn nie zależnych bynajmniej od jęj woli, druk tego Dykcjonarza jeszcze nie jest ukończony ; że skoro Część pierwsza stanowiąca Dykcjonarz *Francuzko-Polski* wyjdzie z druku, natychmiast wszyscy roda-

cy osobnym okólnikiem o jej wyjściu i o warunkach nabycia uwiadomieni zostaną.

— Józef Bodjański, rusin, napisał po rusku bardzo piękną rozprawę *O narodowej poezji Sławiańskich plemion*. Moskwa in 8.

— W Lipsku nakładem F. Baumgaertnera wychodzi Biblia Nowego, Testamentu dla wiernych katolików, na język polski przełożona przez Ks. Jakóba Wuyka S. J. — Nowe Stereotypowe wydanie Jana Nep. Bobrowicza. Ozdobione 170 obrazkami rżniętymi na drzewie — Poszytów 6 — 7. z których każdy kosztuje złp. 1.

Druk Starego Testamentu rozpoczęty zostanie natychmiast po ukończeniu Nowego i obejmować będzie około 20 poszytów.

— Nowe dzieło muzyczne J. Elsnera, zrobiło nadzwyczajne wrażenie w świecie artystycznym polskim. Jest to Oratorium pod tytułem : *Męka P. N. Jezusa*. Gazeta Poranna tak o niem mówi :

« Nie podobna nam osądzić od jednego razu wszystkich piękności téj kolosalnej kompozycji; przynajmniej ogółowo starać się będziemy ją ocenić.

Jak wszystkie utwory J. Elsnera w rodzaju muzyki kościelnej tak i to oratorium odznacza się piękną, tkliwą prostotą śpiewu i poważną, uroczystą siłą harmonji; ale wielki, majestacyjny obraz Męki Zbawiciela, przejął genialnego kompozytora szczytniejszemi, świętyszemi, niż w jakimkolwiek inném jego dziele myślami : dla tego oratorium, o którym mowimy, jest zupełnie naszym oryginalnym, i żadne w niem miejsce nie przypomina nam nietylko innych autorów, ale nawet ani jednej myśli z poprzednich kompozycji Elsnera.

Dzieło to nie może być porównane z żadnym znanym dotąd w podobnym rodzaju : jedno tylko *Stworzenie Świata* Haydna mogłoby to porównanie wytrzymać. Zdaniem znawców, introdukcja *Pange lingua* i finał *Et resurrexit*, *Gloria* i *Alleluia* przewyższają wszystko co dotąd znanem jest w świecie muzycznym. Słowa łacińskie do tego oratorium z ksiąg Pisma Świętego

i Psalmów wybrał i podłożył sam autor muzyki. — Przeszło 400 artystów wykonało to mistrzowskie dzieło w dzień 20 Czerwca. »

— Wyszła z druku pierwsza część dzieła : *Sztuka urządzania gospodarstw wiejskich*, poprzedzona krótko zebraną nauką Gospodarstwa wiejskiego, przez N. Kurowskiego. Wydanie drugie zupełnie przerobione z rycinami i tablicami. Dzieło to obejmować będzie : *O gruntach i ich uprawie ; O nawozach i ich użyciu ; O uprawie roślin ; Hodowaniu zwierząt domowych ; O przyczynach chorób zwierząt domowych i sposobach leczenia najczęściej się zdarzających. O urządzeniach gospodarstwa polowego ; O urządzeniach gospodarstwa domowego czyli wewnętrznego*. Całe dzieło około 75 arkuszy obejmujące , wyjdzie za kilka miesięcy. Cena zł. 40.

— Donieśliśmy już naszym czytelnikom o *Piosnkach wieśniaczych z nad Niemna*, wydanych przez Czeczota. Zalecamy je dziś wszystkim miłującym ojczyste piśmiennictwo. Jakaż tam lubość ! jaka czarowna prostota wyraża uczucia serdeczne, prawdziwe. Tygodnik Petersburski poczynił obszernie wyciągi z tych ślicznych poezji ; złośliwie poprzytaczał obok ułamki z pieśni Sielskich, znanego w literaturze Stefana Witwickiego.

— Na widnokregu Warszawskim zjawił się nowy poeta P. J. K. Karwadzki. Czytaliśmy w Gazecie Porannej, jego wstęp do powieści : *Renegat czyli ostatnia z córek*. Jeśli wolno sądzić artystę z drobnego ułamku, to wyrzeklibyśmy że po nieznośnie mizdrzącym się stylu, i dywagacjach o nocy, kaplicy ; więzycu, dziewicy, należy spodziewać się w P. Karwadzkim zdecydowanego ucznia szkoły romantycznej.

— Dzienniki Francuzkie doniosły o śmierci byłego Kwatermistrza Jeneralnego Armji Polskiej, Jła. J. Prądyńskiego.

— W dniu 17 Czerwca, otwartą została w Warszawie, w Głównym Ratuszu, wystawa sztuk pięknych i przemysłu krajowego. Dzienniki Warszawskie upewniają o wyraźnym postępie sztuk i przemysłu, od czasu ostatniej wystawy publicznej w roku 1828.

— Umieszczamy tu wyjątek pisanego do nas listu z departamentu nie żeby pochwałę dla się wydrukować, bo przekonanie o dopełnionej powinności dostateczną jest dla nas nagrodą, ale ażeby poświadczyć że ziarno prawdy przyjmuje się pośród tułactwa, że słowo *Wesołego Poselstwa* nie ginie pośród nas bez echa.

« Nicuwierzysz ile mi przyjemnem jest wasze pismo. Po utracie ukochanej ojczystej ziemi naszej a z nią po utracie najdroższych w życiu przedmiotów, mniej więcej od świata i ludzi tułacz zapomniany, i ku czemuż z gorętszem sercem i pogodniejszym umysłem zwracać mogę oblicze moje jeżeli nie ku Bogu! I cóż w wielkiem nieszczęściu naszym jest świętszem lub potężniejszym jak święta wiara ojców naszych, jak przedwieczne Zbawiciela naszego słowo? Na tej bryle ziemskiej zagrzeźlęj w bloku złota, któryż mocarz, lud która zasada, system, mądrość która okazała się niezawodniejszą lub więcej uszczęśliwiającą ród człowieczy od najpierwszej pieluchny jego po dziś dzień nawet, jak słowo Boga?

Pomiędzy grobami spróchniałego pogańskiego Rzymu, a ostatnią mogiłą za wiarę Zbawiciela i wolność zmarłego człowieka, sto ludów, sto systematów, sto olbrzymich dzieł ludzkich, czas potrafił w przepaść wiecznego zapomnienia. Od ostatniego faktu zgnilęj społeczności Rzymskich cesarzów aż do gorącej modlitwy tułacza katolika wszystko jest błędem upadającym człowieczeństwo, wszystko jest okropnem fałszem i najboleśniej-szem złudzeniem, sama tylko modlitwa jak sam Chrystjanizm, jak źródło jego Bóg Zbawiciel, jest nieomylną, cudowną.» J. M.

DONIESIENIA PIĄTNE.

(Od wiersza z 56 liter 25 centimes.)

Józef Maxymowicz, doktor, zgłosi się do bankiera Delessert w Paryżu, po odebranie pieniędzy (58).

— « Redakcja pisma *Polacy na Tułactwie*, uwiadamia że na przyszły kwartał, od 1 Lipca poczynający się, wychodzić nie przestaje. (59).